

*Євген МАЙХРОВИЧ,
здобув. першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка;*

*Наук. кер. Лариса ОРОНОВСЬКА,
канд. пед. наук, доц. кафедри музикознавства
та методики музичного мистецтва факультету мистецтв
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка*

**ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ МИСТЕЦЬКИХ
ФОРМ РОБОТИ ІЗ СУЧАСНИМИ ШКОЛЯРАМИ
(НА ПРИКЛАДІ ОСОБИСТОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ
В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ГІМНАЗІЇ І–ІІ ст. № 30)**

Пропонований матеріал розкриває особистий досвід використання новітніх форм і методів навчання на уроках музичного мистецтва в сучасній школі. Подано теоретичний матеріал та обґрунтування методики впровадження новітніх форм роботи на уроках музичного мистецтва в сучасній школі, зі школярами різновікових груп (на прикладі авторського досвіду роботи у Тернопільській гімназії І–ІІ ст. № 30).

Ключові слова: *сучасні школярі, новітні форми та методи, мистецькі форми роботи, особистий педагогічний досвід.*

Головним завданням загальної музичної освіти є вдосконалення методів, форм педагогічних технологій навчання учнів.

Очевидним є те, що реформування мистецької галузі загальної освіти неможливе без системного оновлення засобів педагогічного впливу, вивчення, аналізу й впровадження передового досвіду успішних вітчизняних і зарубіжних педагогів-практиків. Проблема розробки і впровадження в освітній процес інноваційних технологій висвітлена у працях В. Беспалько, Т. Ільїної, М. Кларіна, О. Падалки, Д. Левітес. Н. Самохіної. Теоретико-засадничі підходи до визначення поняття «інновація» представлені в роботах Т. Берестова,

А. Власова, І. Дичківської, І. Підласого; «педагогічна технологія» – у студіях В. Орлова, О. Пєхоти, Г. Селевко, А. Хуторського, П. Щєдровицького [1].

Індивідуальні підходи до визначення змісту поняття «інноваційна технологія» висвітлені у публікаціях В. Беспалько, В. Загвязинського, М. Кларіна, П. Підкасистого, Г. Селевко, В. Сластьоніна. Дидактичні і психологічні аспекти впровадження сучасних інноваційних технологій в освітній процес досліджені у працях М. Махмутова, В. Горшкова, В. Гузеєвої, А. Вербицького, Л. Лук'янової, Л. Занкова. Принципи й методичні засади використання інноваційних технологій у галузі мистецької освіти розглянуті у роботах О. Гончарова, О. Отич, Г. Шевченко, В. Шульгіної, О. Янкович.

Предметом вивчення шляхів впровадження інноваційних технологій на уроках музичного мистецтва є дослідження Л. Арістової, Л. Гаврилової, Л. Масол, а питання підготовки вчителів музичного мистецтва до впровадження педагогічних інноваційних технологій у процес музичної освіти школярів – А. Бондаренко, К. Завалко, А. Козир, В. Лабунця, Л. Ліхіцької, В. Міщанчук, Т. Турчин.

Однією із прогресивних сучасних технологій навчання в школі є особисто орієнтована технологія, яка ґрунтується на концепціях педагогіки співробітництва, гуманістичної педагогіки, розвивального навчання [3, с. 80].

Важливого значення набуває застосування вчителями технології проблемного навчання, сутність якої полягає у тому, що пояснення предмету здійснюється у проблемній формі. Проблемне навчання зародилось в античні часи. Як освітню технологію його почали використовувати в 1980-ті рр. ХХ ст. Інноваційний характер технології проблемного навчання, творення умов, способи створення проблемних ситуацій розглянуто у працях І. Лернера, О. Матюшкіна, М. Скаткіна. Сутність технології полягає тому, що вчитель повинен змодельовати ситуацію, яка передбачає розв'язання проблемного завдання.

Сучасною інноваційною технологією прийнято вважати технологію розвивального навчання, сутність якої полягає в орієнтації на принципи

отримання нових знань. Водночас такий вид навчання має тривалу історію становлення. За концепцією Л. Виготського, навчання може мати розвивальний характер за умови його правильної організації. Саме такий підхід став основою для розробки концепції розвивального навчання. Наукове обґрунтування цієї теорії здійснили В. Давидов та Д. Ельконін [2, с. 191].

Однією із найдієвіших сучасних інноваційних технологій є технологія інтерактивного навчання. Останніми роками технологія інтерактивного навчання набуває все більше прихильності серед науковців і вчителів

Психолого-педагогічні аспекти ефективного використання інтерактивних технологій в освітньому процесі висвітлені в працях О. Глотова, М. Кларіна, О. Пометун, О. Пехоти, Г. П'ятакова, Н. Талізінної, Т. Яценко.

Основою інтерактивного навчання є взаємодія та співпраця вчителя і учня, де учень стає активним суб'єктом навчання. Саме інтерактивна технологія змінює схему відносин учасників освітнього процесу, сприяє самореалізації учнів під час навчання. Особливу увагу в означеній технології відіграють форми комунікації при яких школярі як учасники освітнього процесу стають більш мобільними, розкутими, активними. Характерною особливістю інтерактивних технологій навчання є реалізація відповідної системи методів та форм організації навчальної діяльності школярів (індивідуальної, групової, колективної) [3, с. 80].

Сучасні уроки музичного мистецтва – це не ті уроки співів, які колись були в радянській школі, не уроки відпочинку чи необов'язкового виконання завдань, а уроки цілісного розвитку дитини – інтелектуального, духовного, емоційного. Уроки насиченої і цікавої роботи, уроки, що мотивують до заглиблення у мистецтво, уроки індивідуального розвитку кожного його учасника.

Сучасний урок вже не можна уявити собі без новітніх технологій. Зовсім звичними на них стали прийоми інтерактивного навчання, оскільки вони передбачають створення такого навчального середовища, в якому теоретичні та практичні знання засвоюються одночасно [4].

Для ефективного застосування інтерактивних методів, вчитель має ретельно планувати свою роботу:

1) використовувати методи, адекватні вікові учнів, їхньому досвідові роботи з інтерактивними методами;

2) дати завдання учням для попередньої підготовки: прочитати, обміркувати, виконати самостійні підготовчі завдання;

3) дібрати для заняття таку інтерактивну вправу, яка давала б учням «ключ» до засвоєння теми;

4) упродовж інтерактивної вправи дати учням час обміркувати завдання, щоб вони сприйняли його серйозно, а не виконували механічно;

5) враховувати темп роботи кожного учня і його здібності;

6) на одному занятті використовувати один-два (максимум) інтерактивні методи;

7) провести неквапливе обговорення за підсумками виконання інтерактивної вправи, у тому числі актуалізуючи раніше вивчений матеріал [3, с. 80].

Висновки. На основі детального аналізу презентованих технологій визначено педагогічні принципи впровадження інноваційних технологій навчання на уроках музичного мистецтва в сучасній школі: єдності художнього і технічного, свідомого і підсвідомого, емоційного та раціонального у процесі осягнення цінностей мистецтва; емоційної насиченості уроків музичного мистецтва / мистецтва; взаємодії базової і варіативної мистецької освіти; взаємозв'язку навчальної, позаурочної та позашкільної діяльності; діалогічної взаємодії вчителя та учнів у процесі художньо-педагогічного спілкування; варіативності змісту і педагогічних технологій.

На базі Тернопільської гімназії I–II ст. № 30 проведено практичну роботу із впровадження інноваційних технологій навчання учнів на уроках музичного мистецтва, узагальнено досвід особистої педагогічної діяльності.

Отже, концептуальним у впровадженні інноваційних технологій на уроках музичного мистецтва є принцип педагогічного реалізму. Можемо стверджувати, що лише за умови поєднання в педагогічній діяльності

новаторства і традицій можливе удосконалення методичного інструментарію, розвитку музичної педагогіки й мистецької освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аліксічук О. С. Морально-естетичне виховання учнів початкових класів засобами української народної музики. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський держ. університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. 124 с.

2. Зайцева І. В. Мотивація учіння студентів : монографія. Ірпінь, 2000. 191 с.

3. Козир А. В. Педагогічна складова безперервної освіти викладача мистецьких дисциплін. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Педагогічні науки.* 2017. № 1. С. 80.

4. Uchyla-Zroski J. Wartości w muzyce. Interpretacja w muzyce jako procestworczy. Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Slaskiego, 2013. 348 p.